Կարգապահական գործ թիվ ԿԳ-26196

Հայաստանի Հանրապետության փաստաբանների պալատի
կարգապահական հանձնաժողովի

Ո Ր Ո Շ Ո Ւ Մ
ՓԱՍՏԱԲԱՆ ԱՐԹՈՒՐ ՍԵՄՈՅԻ ԲԱԼՅԱՆԻՆ ԿԱՐԳԱՊԱՀԱԿԱՆ ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՎՈՒԹՅԱՆ ԵՆԹԱՐԿԵԼՈՒ ՀԱՐՑԸ ՔՆՆԱՐԿԵԼՈՒ ՄԱՍԻՆ
(ՎԵՐԱՊԱՏՐԱՍՏՄԱՆ ԳՈՐԾՈՎ)

Հայաստանի Հանրապետության փաստաբանների պալատի **(այսուհետ՝ Պալատ)** կարգապահական հանձնաժողովը **(այսուհետ՝ Հանձնաժողով)**, Հանձնաժողովի նախագահ՝ Տաթևիկ Շալջյանի, Հանձնաժողովի զեկուցող անդամ՝ Միքայել Դանիելյանի, Հանձնաժողովի անդամներ՝ Վերոնիկա Ալեքսանյանի, Վահե Աստվածատրյանի, Կարինե Բաղդասարյանի, Գուրգեն Թորոսյանի, Կարեն Խալաթյանի, Արաքս Վարդանյանի և Վահագն Քեշիշյանի կազմով,

գրավոր ընթացակարգով քննության առնելով փաստաբան **Արթուր Սեմոյի Բալյանին** (արտոնագիր՝ թիվ 2242) **(այսուհետ՝ Փաստաբան կամ Պատասխանող)** կարգապահական պատասխանատվության ենթարկելու վերաբերյալ հարցը,

Պ Ա Ր Զ Ե Ց՝

1. <u>**Կարգապահական վարույթ հարուցելու առիթը և հիմքը.**</u>

Հայաստանի Հանրապետության փաստաբանական ակադեմիայի **(այսուհետ՝ Ակադեմիա)** ռեկտորի 30.04.2026թ. տեղեկանքի (մուտք Պալատ՝ 05.05.2026թ. № 1248-26) համաձայն՝ փաստաբան **Արթուր Սեմոյի Բալյանը 2025թ. երկրորդ կիսամյակի (հուլիս-դեկտեմբեր)** ամիսներին չի մասնակցել պարտադիր վերապատրաստման որևէ դասընթացի:

2. <u>**Կարգապահական վարույթ հարուցելու մասին որոշումը.**</u>

Պալատի նախագահի 04.06.2026թ. թիվ 343-Ա/ԿԳ-26196 որոշմամբ կարգապահական վարույթ է հարուցվել Փաստաբանի նկատմամբ՝ «Փաստաբանության մասին» օրենքի **(այսուհետ՝ Օրենք)** 19-րդ հոդվածի 1-ին մասի 4.1 կետի, 45.12-րդ հոդվածի 2-րդ մասի և Պալատի ընդհանուր ժողովի 2019 թվականի հոկտեմբերի 19-ի թիվ 1-Լ որոշմամբ

հաստատված փաստաբանի վարքագծի կանոնագրքի **(այսուհետ՝ Կանոնագիրք)** 2.8.2 ենթակետի խախտման հատկանիշներով:

11.06.2026թ. կարգապահական գործի նախապատրաստումը հանձնարարվել է Պալատի աշխատակազմի սպասարկող անձնակազմի աշխատակից Ծովինար Քուրքչյանին **(այսուհետ՝ Աշխատակից)**:

3. <u>Փաստաբանի համառոտ բացատրությունները.</u>

Սույն կարգապահական վարույթի օրինականությունն ապահովելու և արդարացի լուծման համար նշանակություն ունեցող հանգամանքները բացահայտելու նպատակով՝ 07.07.2026 թվականին Փաստաբանին առաջարկվել է՝ Օրենքի 39.5 հոդվածի 4-րդ մասին համապատասխան, գրությունը ստանալու պահից մեկշաբաթյա ժամկետում ներկայացնել կարգապահական վարույթի համար անհրաժեշտ ապացույցներ:

Փաստաբանը 28.07.2026թ. ներկայացրել է դիմում, որով հայտնել է, որ չի մասնակցել 2025 թվականի երկրորդ կիսամյակի դասընթացներին, քանի որ անձնական խնդիրներով պայմանավորված առավելապես գտնվել է ՌԴ-ում և կապի խնդիրներով պայմանավորված չի մասնակցել դասընթացներին: Խնդրել է հաշվի առնել նշվածը:

4. <u>Պալատի աշխատակազմի սպասարկող անձնակազմի Աշխատակցի եզրակացությունը և գործի հանձնումը Հանձնաժողովին.</u>

Գործի նախապատրաստման արդյունքում Աշխատակիցը 07.08.2026թ. կազմել է եզրակացություն:

Սույն կարգապահական գործը 07.08.2026թ. հանձնվել է Հանձնաժողովին:

Հանձնաժողովը 10.08.2026թ. կարգապահական գործն ընդունել է վարույթ, նշանակել է զեկուցող, ինչպես նաև կարգապահական պատասխանատվության ենթարկելու հարցի մասին որոշման հրապարակման օր, այն է՝ 09.10.2026թ.:

5. <u>Գործի հանգամանքները՝ առկա ապացույցների վկայակոչմամբ.</u>

Հանձնաժողովը, ուսումնասիրելով գործում առկա գրավոր փաստաթղթերը, հաստատված է համարում հետևյալ փաստերը.

1) 2025թ. երկրորդ կիսամյակի **(հուլիս-դեկտեմբեր՝ (ներառյալ)** ընթացքում Պալատի, Ակադեմիայի և Պալատի կողմից սահմանված կարգով հավատարմագրված կազմակերպությունների կողմից կազմակերպվել է 61 (վաթսունմեկ) վերապատրաստման դասընթաց: *Նշված փաստը հաստատվում է Պալատի աշխատակազմի ղեկավարի և վերապատրաստման հարցերով համակարգողի 05.08.2026թ. տեղեկանքով:*

2) Փաստաբանը 2025թ. երկրորդ կիսամյակի (հուլիս-դեկտեմբեր) ամիսներին չի մասնակցել պարտադիր վերապատրաստման որևէ դասընթացի: *Սույն փաստը հաստատվում է ՀՀ փաստաբանական ակադեմիայի ռեկտորի 30.04.2026թ.տեղեկանքով:*

3) Փաստաբանը 2023թ. երկրորդ կիսամյակի (հուլիս-դեկտեմբեր) ամիսներին չի մասնակցել պարտադիր վերապատրաստման որևէ դասընթացի: *Սույն փաստը հաստատվում է Հանձնաժողովի 18.07.2024թ. թիվ ԿԳ- 24107-2-Ա որոշմամբ:*

4) Փաստաբանը պարտավորվել է 2023 թվականի 2-րդ կիսամյակի ամիսներին չանցած նվազագույն ժամաքանակով վերապատրաստման դասընթացների ժամերն անցնել 2024 թվականի առաջին կիսամյակում: *Սույն փաստը հաստատվում է Հանձնաժողովի 18.07.2024թ.*

թիվ ԿԳ- 24107-2-Ա որոշմամբ:

5) Հանձնաժողովի 18.07.2024թ. թիվ ԿԳ-24069-2-Ա որոշմամբ Փաստաբանի նկատմամբ Օրենքի 19-րդ հոդվածի 1-ին մասի 4.1 կետի, 45.12-րդ հոդվածի 2-րդ մասի և Փաստաբանի վարքագծի կանոնագրքի 2.8.2 ենթակետի պահանջների խախտման հատկանիշներով հարուցված թիվ ԿԳ-24069 կարգապահական վարույթը կարճվել է: *Սույն փաստը հաստատվում է Հանձնաժողովի 18.07.2024թ. թիվ ԿԳ- 24107-2-Ա որոշմամբ:*

6) Պալատի խորհրդի 13.01.2023թ. թիվ 2/5-Լ որոշման ուժի մեջ մտնելուց հետո Փաստաբանի նկատմամբ նվազագույն ժամաքանակով վերապատրաստման դասընթաց չանցնելու հիմքով վարույթը հարուցվել է երկրորդ անգամ: *Սույն փաստը հաստատվում է Պալատի աշխատակազմի ղեկավարի կողմից տրված տեղեկանքով:*

7) Փաստաբանը 2023 թվականի 2-րդ կիսամյակից չի մասնակցել վերապատրաստման դասընթացների: *Նշված փաստը հաստատվում է վերապատրաստման հարցերով համակարգողի տեղեկանքով:*

6. <u>Հանձնաժողովի պատճառաբանված եզրակացությունը և որոշումը</u>.

Հիմք ընդունելով Հանձնաժողովի կողմից հաստատված փաստերը, կարգապահական գործը նախապատրաստող Աշխատակցի եզրակացությունը և քննարկվող իրավահարաբերությունները կարգավորող կանոնները՝ Հանձնաժողովը գտնում է, որ Փաստաբանը ենթակա է կարգապահական պատասխանատվության՝ հետևյալ պատճառաբանությամբ.

Օրենքի 7-րդ հոդվածի 2-րդ մասի 3-րդ կետի համաձայն՝ *Փաստաբանների պալատի խնդիրներն են, ի թիվս այլնի, կազմակերպել փաստաբանի ունկնդիրների մասնագիտական ուսուցումը և փաստաբանների վերապատրաստումը:*

Օրենքի 19-րդ հոդվածի 1-ին մասի 4.1 կետի համաձայն՝ *փաստաբանը պարտավոր է սահմանված կարգով և ժամաքանակով մասնակցել սույն օրենքով նախատեսված վերապատրաստման դասընթացներին, բացառությամբ սույն օրենքով կամ փաստաբանների պալատի կանոնադրությամբ նախատեսված դեպքերի:*

Օրենքի 45.12 հոդվածի 2-րդ մասի համաձայն՝ *Փաստաբանը պարտավոր է անցնել փաստաբանների պալատի խորհրդի սահմանած կարգով և ժամաքանակով վերապատրաստման դասընթացներ, որոնք չեն կարող երկու տարվա ընթացքում քառասունութ ժամից պակաս լինել:*

Կանոնագրքի 2.8.2 ենթակետի համաձայն՝ *փաստաբանը պարտավոր է Պալատի խորհրդի կողմից սահմանված կարգով և ժամաքանակով մասնակցել Օրենքով նախատեսված վերապատրաստման դասընթացներին:*

Պալատի խորհրդի 13.01.2023թ

թիվ 2/5-Լ որոշման հավելվածի (այսուհետ՝ Կարգ) 9-րդ կետի համաձայն՝ *յուրաքանչյուր կիսամյակի (վեց ամսվա) համար փաստաբանը պետք է անցնի **նվազագույնը** 12 (տասներկու) ակադեմիական ժամ (այսուհետև՝ ժամ, 1 (մեկ) ակադեմիական ժամը հավասար է 40 (քառասուն) րոպեի) ժամաքանակով (այսուհետև՝ Նվազագույն ժամաքանակով) վերապատրաստման դասընթացներ:*

Կարգի 8-րդ կետի համաձայն՝ *վերապատրաստման դասընթացները կազմակերպվում են ըստ կիսամյակների, բացառությամբ Կարգով նախատեսված դեպքերի: Կիսամյակի հաշվարկը՝ ա) սկսվում է հունվար ամսից և ավարտվում հունիսին (ներառյալ), կամ բ) սկսվում*

է հուլիս ամսից և ավարտվում դեկտեմբերին (ներառյալ):

Կարգի 46-րդ կետի համաձայն՝ *նախկինում վերապատրաստում չանցնելու հիմքով կարգապահական պատասխանատվության չենթարկված փաստաբանի նկատմամբ առաջին անգամ կարգապահական վարույթ չի հարուցվում հաշվետու կիսամյակի համար Նվազագույն ժամաքանակով վերապատրաստման դասընթաց չանցնելու հիմքով, եթե նա գրավոր դիմում (այդ թվում՝ էլեկտրոնային փոստի միջոցով) է ներկայացրել ՀՀ փաստաբանական ակադեմիայի ռեկտորին կամ ՀՀ փաստաբանների պալատի նախագահին՝ պարտավորվելով հաշվետու կիսամյակում չանցած վերապատրաստման դասընթացների ժամերն անցնել հաջորդ կիսամյակում:*

Կարգի 47-րդ կետի համաձայն՝ *Նվազագույն ժամաքանակով վերապատրաստման դասընթաց չանցնելու հիմքով փաստաբանի նկատմամբ առաջին անգամ հարուցված կարգապահական վարույթը կարճվում է, եթե նա գրավոր դիմում (այդ թվում՝ էլեկտրոնային փոստի միջոցով) է ներկայացրել ՀՀ փաստաբանների պալատի կարգապահական հանձնաժողովին՝ պարտավորվելով հաշվետու կիսամյակում չանցած Նվազագույն ժամաքանակով վերապատրաստման դասընթացների ժամերն անցնել հաջորդ կիսամյակում և եթե նա չի օգտվել Կարգի 46-րդ կետով նախատեսված հնարավորությունից:*

Կարգի 48-րդ կետի համաձայն՝ *Կարգի 46-րդ կամ 47-րդ կետերում նշված փաստաբանի դիմումը՝ հաջորդ կիսամյակում վերապատրաստման դասընթացներն անցնելու վերաբերյալ՝ առաջացնում է նշված ժամաքանակով վերապատրաստման դասընթացներին մասնակցելու պարտականություն: Կարգի 46-րդ կամ 47-րդ կետում նշված հիմքով հաջորդ կիսամյակում վերապատրաստման դասընթացին մասնակցելու դեպքում, փաստաբանը պետք է նախապես գրավոր տեղեկացնի ՀՀ փաստաբանների պալատի աշխատակազմի ղեկավարին՝ նշելով դասընթացի թեման, դասընթացի ամսաթիվը և մասնակցության հիմքը:*

Փաստաբանի վարքի նկատմամբ հարաբերականորեն խիստ սահմանափակումները պայմանավորված են փաստաբանի մասնագիտության առանձնահատուկ բնույթով և հանրային բարձր կարգավիճակով, որը պայմանավորված է փաստաբանության՝ որպես իրավապաշտպան գործունեության մեծ կարևորությամբ:

Այս համատեքստում, առանձնակի նշանակություն է ձեռք բերում փաստաբանների շարունակական վերապատրաստումը, որը հանդիսանում է Օրենքով ամրագրված՝ Պալատի կարևոր խնդիրների մեկը: Ըստ այդմ, նշված խնդրի իրականացման ապահովման համար Օրենքը սահմանել է ոչ միայն վերապատրաստման դասընթացներին մասնակցելու փաստաբանների պարտավորությունը, այլ նաև լիազորել է Պալատի խորհրդին, ի թիվս այլնի, նաև սահմանել փաստաբանների վերապատրաստման կարգն ու ժամաքանակը:

Նշվածի հաշվառմամբ, Կարգն իր հերթին կարգավորելով նաև փաստաբանների վերապատրաստման դասընթացներ անցնելու, այդ թվում՝ ընթացակարգի, ժամկետների, ժամերի հաշվարկի առանձնահատկությունները, սահմանել է, որ վերապատրաստման դասընթացները կազմակերպվում են ըստ կիսամյակների և ներառում են նվազագույնը 12 ակադեմիական ժամ (1 ակադեմիական ժամը հավասար է 40 րոպեի), որը փաստաբանը պետք է անցնի տվյալ կիսամյակի ընթացքում:

Ընդ որում, չնայած նրան, որ սահմանված Կարգով և ժամաքանակով վերապատրաստման դասընթացներին չմասնակցելն ինքնին հանդիսանում է կարգապահական խախտում և փաստաբանի համար առաջացնում է բացասական հետևանք կարգապահական տույժի տեսքով, այնուամենայնիվ, Կարգը նախատեսել է որոշակի պայմաններ, որոնց

միաժամանակյա առկայության դեպքում Պալատի Հանձնաժողովն իրավասու է կարճել վերապատրաստում չանցնելու հիմքով փաստաբանի նկատմամբ հարուցված կարգապահական վարույթը:

Մասնավորապես, Հանձնաժողովը նշված վարույթը կարող է կարճել, եթե՝

- փաստաբանի նկատմամբ նվազագույն ժամաքանակով վերապատրաստման դասընթաց չանցնելու հիմքով վարույթը հարուցվել է առաջին անգամ,
- փաստաբանը գրավոր դիմում է ներկայացրել Հանձնաժողովին՝ պարտավորվելով հաշվետու կիսամյակում չանցած նվազագույն ժամաքանակով վերապատրաստման դասընթացների ժամերն անցնել հաջորդ կիսամյակում,
- փաստաբանը չի օգտվել Կարգի 46-րդ կետով նախատեսված հնարավորությունից:

Հարկ է ընդգծել, որ Կարգի վկայակոչված 47-րդ կետի կիրառման արդյունքներով փաստաբանի համար առաջանում է նշված ժամաքանակով վերապատրաստման դասընթացներին հաջորդ կիսամյակում մասնակցելու պարտականություն, որը ենթակա է կատարման փաստաբանի ընթացիկ պարտավորության հետ զուգահեռ:

Տվյալ դեպքում Հանձնաժողովը հարկ է համարում նշել, որ Օրենքով սահմանված՝ վերապատրաստմանը վերաբերող դրույթների և Պալատի խորհրդի 13.01.2023թ. թիվ 2/5-Լ որոշմամբ հաստատված «Փաստաբանների վերապատրաստման, դրա համար անհրաժեշտ վճարների չափը սահմանելու և վճարելու կարգի» ուժի մեջ մտնելուց հետո դրանցով ամրագրված նորմերի գործողությունը տարածվում է դրանց ուժի մեջ մտնելուց հետո ծագած հարաբերությունների վրա՝ «Նորմատիվ իրավական ակտերի մասին» օրենքի 28-րդ հոդվածի 1-ին մասին համապատասխան:

Նշված կարգավորումների ուժի մեջ մտնելուց հետո Փաստաբանի նկատմամբ վերապատրաստում չանցնելու հիմքով առաջին անգամ կարգապահական վարույթ հարուցվել էր Պալատի նախագահի առաջին տեղակալի 17.04.2024 թվականի որոշմամբ: Նշված վարույթը Հանձնաժողովի 05.09.2024 թվականի որոշմամբ կարճվել էր այն հիմքով, որ Փաստաբանը դիմում էր ներկայացրել՝ պարտավորվելով 2023 թվականի երկրորդ կիսամյակում չանցած նվազագույն ժամաքանակով վերապատրաստման դասընթացների ժամերն անցնել 2024 թվականի առաջին կիսամյակում: Այդուհանդերձ, Փաստաբանը չի կատարել իր կողմից ստանձնած պարտավորությունը և 2024 թվականի առաջին կիսամյակում չի անցել նշված ժամաքանակով վերապատրաստում:

Հանձնաժողովն արձանագրում է, որ 2025 թվականի երկրորդ կիսամյակի՝ հուլիսից դեկտեմբեր ամիսների ընթացքում, Պալատի, Ակադեմիայի և Պալատի կողմից սահմանված կարգով հավատարմագրված կազմակերպությունների կողմից կազմակերպվել է 61 (վաթսունմեկ) վերապատրաստման դասընթաց : Ընդ որում, թեմաները նախապես հաստատված և տեղադրված են եղել Պալատի կայքում, ինչպես նաև Պալատը մշտապես էլեկտրոնային փոստի միջոցով փաստաբաններին տեղեկացնում է վերապատրաստման դասընթացների ժամանակացույցի և առարկաների ցանկի վերաբերյալ, որպեսզի փաստաբանները կարողանան ընտրել իրենց հարմար առարկաները: Այս համատեքստում, Հանձնաժողովն արձանագրում է, որ, իրազեկված լինելով կամ առնվազն պարտավոր լինելով իրազեկված լինել Օրենքով ամրագրված վերապատրաստում անցնելու իր պարտականության մասին, ինչից բացի նաև հավելյալ ծանուցվելով վերապատրաստման դասընթացների առկայության, բովանդակության, ժամանակի ու այլնի մասին՝ Փաստաբանը խախտել է իր այդ պարտականությունը և չի մասնակցել 2025թ. երկրորդ կիսամյակի (հուլիս-դեկտեմբեր)

ամիսներին պարտադիր վերապատրաստման որևէ դասընթացի:

Հանձնաժողովը նաև արձանագրում է, որ Փաստաբանը օբյեկտիվորեն ունեցել է հնարավորություն հաշվետու ժամանակահատվածում անցնելու տվյալ կիսամյակի համար պարտադիր 12 (տասներկու) ակադեմիական ժամ ժամաքանակով վերապատրաստման դասընթացները, սակայն չի կատարել օրենքով նախատեսված պարտականությունը:

Վերոգրյալի հաշվառմամբ, Հանձնաժողովը, գնահատելով սույն կարգապահական գործի քննության ընթացքում ձեռք բերված նյութերը, գալիս է այն եզրահանգման, որ Փաստաբանի վարքագծում **առկա են Օրենքի 19-րդ հոդվածի 1-ին մասի 4.1 կետի, 45.12-րդ հոդվածի 2-րդ մասի և Կանոնագրքի 2.8.2 ենթակետի խախտման հատկանիշները, իսկ կարգապահական վարույթը կարճելու հիմքեր՝ այդ թվում նաև Կարգի 46-48 կետերի համատեքստում, առկա չեն, քանզի առկա չեն Փաստաբանի մեղքի առկայությունը հերքող ապացույցներ, իսկ վերապատրաստում չանցնելու հիմքով կարգապահական վարույթը Փաստաբանի նկատմամբ հարուցվել է ոչ առաջին անգամ, ավելին՝ վերապատրաստում չանցնելու հիմքով առաջին անգամ հարուցված կարգապահական վարույթի շրջանակներում Փաստաբանն օգտվել է համապատասխան դիմում ներկայացնելու և այդ հիմքով կարգապահական վարույթի կարճման հնարավորությունից, սակայն տվյալ դիմումով ստանձնած պարտականությունը ևս խախտել է:**

7. <u>Կարգապահական տույժի ընտրությունը.</u>

Անդրադառնալով նշանակվող կարգապահական տույժի տեսակին՝ Հանձնաժողովն արձանագրում է հետևյալը:

Օրենքի 39.10 հոդվածի 1-ին մասի համաձայն՝ *փաստաբանի կարգապահական պատասխանատվության հարցը քննելուց հետո փաստաբանների պալատի կարգապահական հանձնաժողովը կարող է փաստաբանի նկատմամբ կիրառել կարգապահական տույժերի հետևյալ տեսակներից մեկը, բացառությամբ սույն հոդվածի 3-րդ մասով նախատեսված դեպքի.*

1) նկատողություն.

2) խիստ նկատողություն.

3) լրացուցիչ վերապատրաստման դասընթացներին մասնակցել.

4) տուգանք.

5) փաստաբանի արտոնագրի գործողության դադարեցում:

Օրենքի 39.10 հոդվածի 2-րդ մասի համաձայն՝ *փաստաբանի նկատմամբ կիրառվող կարգապահական տույժը պետք է համաչափ լինի կատարված խախտմանը: Կարգապահական տույժ կիրառելիս փաստաբանների պալատի կարգապահական հանձնաժողովը հաշվի է առնում նաև խախտման հետևանքները, փաստաբանի անձը, մեղքի աստիճանը, առկա տույժերը, փաստաբանին բնութագրող ուշադրության արժանի այլ հանգամանքներ:*

Նույն հոդվածի 3-րդ մասի համաձայն՝ *Լրացուցիչ վերապատրաստման դասընթացներին մասնակցելու ժամաքանակը որոշում է փաստաբանների պալատի կարգապահական հանձնաժողովը: Լրացուցիչ վերապատրաստման դասընթացներին մասնակցելը կարող է կիրառվել նաև որպես լրացուցիչ տույժի միջոց սույն հոդվածի 1-ին մասի 1-ին, 2-րդ և 4-րդ կետերով նախատեսված տույժերից մեկի կիրառման հետ մեկտեղ:*

Պալատը հանդիսանում է փաստաբանների մասնագիտական, ինքնակառավարվող

միավորում, որի հիմնական խնդիրներից է, ի թիվս այլնի՝ փաստաբանների շարունակական վերապատրաստման, ինչպես նաև նրանց իրավաչափ և փաստաբանական էթիկայի նորմերին համապատասխանող վարքագծի ապահովումը, որոնք իրենց հերթին հանդիսանում են նաև փաստաբանների պարտականությունները:

Ըստ այդմ, Պալատը ձեռնարկում է անհրաժեշտ միջոցները փաստաբանների կողմից փաստաբանների պարտադիր վերապատրաստման պարտականության ապահովման իրականացման համար, որպիսի պայմաններում էլ դրա չկատարումը՝ այսինքն համապատասխան կիսամյակի ընթացքում նվազագույն ժամաքանակով վերապատրաստման դասընթացների չանցնելը, դիտարկվում է որպես կարգապահական խախտում:

Այդ խնդրի իրացման հիմնական իրավական միջոցներից մեկը Պալատի կարգապահական գործառույթն է, որը դրսևորվում է Օրենքով և Կարգապահական հանձնաժողովի գործունեության կարգով սահմանված ընթացակարգով փաստաբանին կարգապահական պատասխանատվության ենթարկելով: Օրենքով հստակ նախատեսված են կարգապահական պատասխանատվության միջոցների այն տեսակները, որոնք Պալատն իրավասու է կիրառել կարգազանց փաստաբանների նկատմամբ: Ընդ որում, Օրենքում ամրագրված են նաև փաստաբանի պատասխանատվության անհատականացման համար կիրառելի չափանիշներ, որոնց հաշվառմամբ Պալատին իրավունք է տրվում փաստաբանի նկատմամբ կիրառել որոշակի տույժի տեսակ:

Օրենքով Պալատին վերապահված կարգապահական գործառույթից և այդ թվում փաստաբանի նկատմամբ կարգապահական վարույթ իրականացնելու և կարգապահական տույժ կիրառելու իրավազորությունից հետևում է, որ Պալատը ոչ միայն իրավասու է, այլև պարտավոր է յուրաքանչյուր դեպքում իրականացնել փաստաբանի կողմից կատարված արարքի որակում Օրենքի և Կանոնագրքի շրջանակներում և դրան համապատասխան՝ նշանակել համապատասխան կարգապահական տույժ:

Այսպես, Օրենքի 39.10 հոդվածի 2-րդ մասով Պալատը պարտավոր է փաստաբանի նկատմամբ կարգապահական տույժ նշանակելիս ղեկավարվել համաչափության սկզբունքով, ինչպես նաև հաշվի առնել կարգապահական խախտման հետևանքները, իրավախախտի անձը, մեղքի աստիճանը և վերաբերելի այլ կարևոր հանգամանքներ:

Պալատի հանձնաժողովը նաև հարկ է համարում արձանագրել, որ Մարդու իրավունքների եվրոպական դատարանը, խոսելով իրավունքների սահմանափակումների իրավաչափության մասին, առանձնացնում է հետևյալ հիմնական տարրերը՝ նպատակի իրավաչափություն, իրավաչափ նպատակի և այդ նպատակին հասնելու համար կիրառված միջոցների միջև համաչափության ողջամիտ հարաբերակցություն (Case of Khalfaoui v. France, 14.03.2000):

Սույն պարագայում Պատասխանողին նշված կարգապահական տույժին ենթարկելու իրավաչափ նպատակն Օրենքի 7-րդ հոդվածի 2-րդ մասի 3-րդ և 4-րդ կետերով Պալատի վրա դրված խնդիր-պարտականության իրացումն է՝ ապահովել փաստաբանների գիտելիքների ու հմտությունների շարունակական կատարելագործումը պարտադիր վերապատրաստումների միջոցով, իսկ փաստաբանների կողմից այդ պարտականության խախտման դեպքում՝ ապահովել նաև ՀՀ օրենսդրության և փաստաբանական էթիկայի նորմերի պահպանումը փաստաբանների նկատմամբ կարգապահական վարույթի իրականացման և կարգապահական պատասխանատվության ենթարկելու միջոցով: Իսկ ընտրված միջոցի համապատասխանությունը բխում է ընտրված կարգապահական տույժը նշանակելիս և

Օրենքի 39.10 հոդվածի 2-րդ մասով նախատեսված պատասխանատվության անհատականացման չափանիշների կիրառելիս Պատասխանողի վարքագծի ծանրության, մեղքի աստիճանի և Պատասխանողի անձը բնութագրող հատկանիշների քննությունից:

Հանձնաժողովն արձանագրում է, որ 2025 թվականի երկրորդ կիսամյակի՝ հուլիսից դեկտեմբեր ամիսների ընթացքում, Պալատի, Ակադեմիայի և Պալատի կողմից սահմանված կարգով հավատարմագրված կազմակերպությունների կողմից կազմակերպվել է 61 (վաթսունմեկ) վերապատրաստման դասընթաց: Ընդ որում, դասընթացների թեմաները նախապես հաստատված և տեղադրված են եղել Պալատի կայքում, ինչպես նաև Պալատը մշտապես էլեկտրոնային փոստի միջոցով փաստաբաններին տեղեկացրել է վերապատրաստման դասընթացների ժամանակացույցի և առարկաների ցանկի վերաբերյալ, որպեսզի փաստաբանները կարողանան ընտրել իրենց հարմար առարկաները: Այս համատեքստում Հանձնաժողովն արձանագրում է, որ Փաստաբանը, իրազեկված լինելով Օրենքով ամրագրված վերապատրաստում անցնելու իր պարտականության մասին, ինչպես նաև նույն հիմքով նախկինում մեկ կարգապահական վարույթի շրջանակում որոշում կայացված լինելու պայմաններում, 2025 թվականի երկրորդ կիսամյակում կրկին չի մասնակցել պարտադիր վերապատրաստման որևէ դասընթացի:

Միևնույն ժամանակ, Հանձնաժողովը արձանագրում է, որ.

- 2023թ. երկրորդ կիսամյակի (հուլիս-դեկտեմբեր (ներառյալ)) ընթացքում Պալատի, Ակադեմիայի և Պալատի կողմից սահմանված կարգով հավատարմագրված կազմակերպությունների կողմից **կազմակերպվել է 102 (մեկ հարյուր երկու) վերապատրաստման դասընթաց:**
- Փաստաբանը 2023թ. երկրորդ կիսամյակի (հուլիս-դեկտեմբեր) ամիսներին չի մասնակցել պարտադիր վերապատրաստման որևէ դասընթացի:
- Փաստաբանը պարտավորվել է 2023 թվականի երկրորդ կիսամյակում չանցած նվազագույն ժամաքանակով վերապատրաստման դասընթացների ժամերն անցնել 2024 թվականի առաջին կիսամյակում:
- Փաստաբանը 2024 թվականի առաջին կիսամյակում չի կատարել նշված պարտավորությունը և չի անցել 2023 թվականի երկրորդ կիսամյակում չանցած նվազագույն ժամաքանակով վերապատրաստման դասընթացների ժամերը:
- 2025 թվականի երկրորդ կիսամյակի՝ հուլիսից դեկտեմբեր ամիսների ընթացքում, Պալատի, Ակադեմիայի և Պալատի կողմից սահմանված կարգով հավատարմագրված կազմակերպությունների կողմից կազմակերպվել է 61 (վաթսունմեկ) վերապատրաստման դասընթաց:
- Փաստաբանը 2025 թվականի երկրորդ կիսամյակի՝ հուլիսից դեկտեմբեր ամիսներին, չի մասնակցել պարտադիր վերապատրաստման որևէ դասընթացի:
- Փաստաբանը 2023 թվականի երկրորդ կիսամյակից մինչև 2025 թվականի երկրորդ կիսամյակը ներառյալ չի մասնակցել պարտադիր վերապատրաստման որևէ դասընթացի:

Տվյալ դեպքում, Հանձնաժողովը հաշվի է առնում այն, որ Փաստաբանը ոչ միայն չի մասնակցել քննարկվող կիսամյակի համար կազմակերպված թվով 61 (վաթսունմեկ) վերապատրաստումներից և ոչ մեկին, այլև չի մասնակցել նախորդ կիսամյակների համար անցկացված վերապատրաստումներին: Բացի այդ, Փաստաբանը, վերապատրաստումներին չմասնակցելու փաստով հարուցված կարգապահական գործով, չի ներկայացրել որևէ

բացատրություն, որով կհավաստվեր նրա կողմից այլ հավատարմագրված կառույցներում վերապատրաստումներ անցած լինելու հանգամանքը, ավելին՝ Փաստաբանն այդպիսի փաստ անգամ չի վկայակոչել: Պալատի կազմակերպած վերապատրաստումներին չմասնակցելը, ինչպես նաև այլ հավատարմագրված հաստատություններում վերապատրաստում չանցնելը՝ Փաստաբանի մեղքի բացակայության մասին պնդումների ու ապացույցների բացակայության պայմաններում, ակներև ցույց է տալիս Փաստաբանի ոչ համարժեք վերաբերմունքը օրենսդրական իմպերատիվ կանոնակարգմանը: Վերջինս անտեսել է Փաստաբանի համար նախատեսված վերապատրաստում անցնելու օրենսդրությամբ սահմանված պարտավորությունը, ինչն, ի դեպ, վերջինիս կողմից երբևէ չի հերքվել:

Հանձնաժողովը հարկ է համարում նաև նշել, որ Փաստաբանը անգամ չի մասնակցել «Փաստաբանի վարքագծի կանոնները (դեոնթոլոգիա)» թեմայով վերապատրաստումների, որը յուրաքանչյուր Փաստաբան պարտավոր է տարին առնվազն չորս ժամ վերապատրաստվել՝ առանց հայեցողական լիազորության:

Նման պայմաններում, Հանձնաժողովը տեղին է համարում մեջբերել՝ ՀՀ սահմանադրական դատարանի 2016թ. ապրիլի 5-ի թիվ ՍԴՈ-1263 որոշումը, որում ՀՀ սահմանադրական դատարանը նշել է. *«Ինքնանպատակ չէ այն հանգամանքը, որ ի տարբերություն 2005թ. խմբագրությամբ ՀՀ Սահմանադրության 20-րդ հոդվածի, որի 1-ին մասի 1-ին նախադասությամբ ամրագրված դրույթով սահմանված էր իրավաբանական օգնություն ստանալու իրավունքը, 2015թ. խմբագրությամբ ՀՀ Սահմանադրության 64-րդ հոդվածը, որը վերաբերում է դիտարկվող իրավունքին, պարունակում է 2-րդ մաս, որի 1-ին նախադասությամբ ամրագրված է հետևյալ դրույթը. «Իրավաբանական օգնություն ապահովելու նպատակով երաշխավորվում է անկախության, ինքնակառավարման և փաստաբանների իրավահավասարության վրա հիմնված փաստաբանության գործունեությունը»: Դրանով իսկ պետությունն ընդլայնել է որակյալ իրավաբանական օգնություն ցուցաբերելու իր պոզիտիվ պարտականության շրջանակները **<u>սահմանադրական մակարդակի բարձրացնելով փաստաբանության որպես որակյալ իրավաբանական օգնություն տրամադրող ինստիտուտի դերը</u>»:***

Փաստաբանների տեսական գիտելիքների ամրապնդման անհրաժեշտությունն ուղղակիորեն ամրագրված է նաև Կարգի *2-րդ կետում, որի համաձայն՝ Վերապատրաստման նպատակը փաստաբանների գիտելիքի, հմտությունների և մասնագիտական պատրաստվածության բարձրացումն է:*

Փաստաբանական հմտությունների, գիտելիքի և մասնագիտական պատրաստվածության բարձրացումը փաստաբանության ինստիտուտի հանրային ընկալման առանցքային տարրերից է, ինչի բացակայությունն արժեզրկում է փաստաբանի՝ որպես իրավապաշտպան և արդարադատության կայացմանը նպաստող գործառույթներ իրականացնող անձի հասարակական նշանակությունը: Օրենքը փաստաբանին պարտավորեցնում է մշտապես բարձրացնել իր մասնագիտական բարձր որակավորումը, մասնագիտական հմտությունները և փորձը նաև վերապատրաստման միջոցով:

Վերը նշված պարտադիր վերապատրաստման դասընթացներին մասնակցելը ուղղակիորեն կապված է նաև իր վստահորդների հանդեպ ստանձնած պարտականությունների բարեխիղճ կատարման հետ, որը կրկին փաստաբանության ինստիտուտի հանրային ընկալման առանցքային տարրերից է:

Վերոնշյալի հաշվառմամբ, Հանձնաժողովը գտնում է, որ Փաստաբանն առնվազն պարտավոր էր գիտակցել իր վարքագծի ոչ իրավաչափ բնույթը ու թույլ չտալ այդպիսի վարքագիծ՝ մասնակցելով վերապատրաստման դասընթացներին:

Հանձնաժողովը գտնում է, որ սույն դեպքում ամենամեղմ՝ «նկատողություն» կարգապահական տույժի կիրառումը բավարար չի կարող համարվել: Մասնավորապես, խոսքը մեկանգամյա կամ վերապատրաստման սահմանված ժամաքանակի մասնակի չլրացման մասին չէ: Փաստաբանը 2023 թվականի երկրորդ կիսամյակում չի մասնակցել պարտադիր վերապատրաստման որևէ դասընթացի, իսկ այդ հիմքով հարուցված առաջին կարգապահական վարույթի շրջանակում, օգտվելով Կարգով նախատեսված հնարավորությունից, պարտավորվել է չանցած նվազագույն ժամաքանակով վերապատրաստման դասընթացների ժամերն անցնել 2024 թվականի առաջին կիսամյակում: Այդուհանդերձ, Փաստաբանը չի կատարել իր կողմից ստանձնած պարտավորությունը և հետագայում ևս չի ապահովել պարտադիր վերապատրաստման պահանջների կատարումը նաև հաջորդող ժամանակահատվածում: Ընդ որում, քննության առարկա ժամանակահատվածում ևս նա չի մասնակցել պարտադիր վերապատրաստման որևէ դասընթացի:

Նշված հանգամանքների համակցությունը վկայում է, որ տվյալ դեպքում առկա է ոչ միայն օրենքով սահմանված պարտադիր վերապատրաստման պարտականության չկատարում, այլև նախկինում ստանձնած՝ բաց թողած վերապատրաստման ժամերը լրացնելու պարտավորության չկատարում: Այս պայմաններում «նկատողություն» կարգապահական տույժի կիրառումը չի արտահայտի թույլ տրված խախտման բնույթն ու աստիճանը և չի ապահովի համարժեք կարգապահական արձագանք, փոխարենը, որպես հիմնական կարգապահական տույժ, համաչափ է «խիստ նկատողություն» կարգապահական տույժի կիրառումը:

Միաժամանակ, հաշվի առնելով, որ Փաստաբանը չի ապահովել նաև «Փաստաբանի վարքագծի կանոնները (դեոնթոլոգիա)» թեմայով սահմանված պարտադիր վերապատրաստման պահանջի կատարումը, Հանձնաժողովը, նաև խախտման հետևանքների վերացման տեսանկյունից, գտնում է, որ հիմնական կարգապահական տույժի հետ մեկտեղ անհրաժեշտ է կիրառել նաև լրացուցիչ կարգապահական տույժ՝ պարտադիր վերապատրաստման դասընթացների մասնակցություն՝ 4 ակադեմիական ժամ ժամաքանակով՝ «Դեոնթոլոգիա» թեմայով: Նշված լրացուցիչ տույժը անմիջականորեն կապված է թույլ տրված խախտման բնույթի հետ և նպատակ ունի ապահովելու փաստաբանական գործունեության էթիկական պահանջների, այդ թվում նաև՝ վերապատրաստվելու անհրաժեշտության ու նշանակության վերաբերյալ գիտելիքների ամրապնդումն ու գործնական կիրառումը:

Նշված հանգամանքների համակցությամբ Հանձնաժողովը գտնում է, որ Փաստաբանի մեղքի բնույթն ու աստիճանը, նախկինում ստանձնած վերապատրաստման պարտավորության չկատարումը, ինչպես նաև անձը բնութագրող մյուս հանգամանքները հիմք են նրա նկատմամբ կիրառելու որպես հիմնական կարգապահական տույժ՝ «խիստ նկատողություն», ինչպես նաև որպես լրացուցիչ կարգապահական տույժ՝ պարտադիր վերապատրաստման դասընթացների մասնակցություն՝ 4 ակադեմիական ժամ ժամաքանակով՝ «Դեոնթոլոգիա» թեմայով:

Ելնելով վերոշարադրյալից և ղեկավարվելով Օրենքի 11.1-րդ հոդվածի 3-րդ մասի, 39-րդ հոդվածի 1-ին մասի, 39.7.-րդ հոդվածի 5-րդ մասի 1-ին կետի, 39.10.-րդ հոդվածի 1-ին մասի 2-րդ և 3-րդ կետերի, 2-րդ և 3-րդ մասերի պահանջներով, Հանձնաժողովը՝

Ո Ր Ո Շ Ե Ց՝

1. Փաստաբան Արթուր Սեմոյի Բալյանի (արտոնագիր՝ թիվ 2242) նկատմամբ կիրառել կարգապահական տույժ՝ «խիստ նկատողություն», ինչպես նաև լրացուցիչ տույժ՝ «պարտադիր վերապատրաստման դասընթացների մասնակցություն»՝ 4 ակադեմիական ժամ ժամաքանակով՝ «Դեոնթոլոգիա» թեմայով՝ Օրենքի 19-րդ հոդվածի 1-ին մասի 4.1 կետի, 45.12-րդ հոդվածի 2-րդ մասի, ինչպես նաև Կանոնագրքի 2.8.2-րդ ենթակետի պահանջների խախտման համար:

2. Հանձնարարել Հանձնաժողովի նիստերի քարտուղարին՝ սույն որոշման մասին իրազեկել Փաստաբանին:

Ծանոթություն. Սույն որոշումը կարող է բողոքարկվել ՀՀ փաստաբանների պալատի խորհուրդ կամ դատական կարգով այն ստանալու օրվանից մեկամսյա ժամկետում: Սույն որոշումն ուժի մեջ է մտնում այն Փաստաբանի կողմից ստանալու հաջորդ օրվանից:

ՀՀ փաստաբանների պալատի կարգապահական հանձնաժողովի նախագահ՝ **Տաթևիկ Շալջյան**

Թիվ ԿԳ-26196-2-Ա
09 հոկտեմբերի 2026թ.
ք.Երևան